

פ' בחקתי

(1) ויקרא פרק כו

(ג) אם בַּחֲקָתִי תֵלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם:

(יא) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם:

(יב) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם:

(יג) אֲנִי יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהֵיֵת לָהֶם עֲבָדִים וְאֲשַׁבֵּר מִטַּת עַלְכֶם וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת:

(2) רש"י על ויקרא פרק כו פסוק יב

והתהלכתי בתוכם - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני יכול לא תיראו ממני ת"ל והייתי לכם לאלהים:

(3) אלשיך ויקרא פרק כו פסוק יב

והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם. ועוד מעט ותזכו שלא בלבד שכינתי, כי אם גם בעצמי מה שאני עושה עם הצדיקים משוללי גוף בגן עדן שאני מטייל עמהם כנודע, אעשה עמכם גם פה בארץ. כי והתהלכתי בתוכם שאטייל עמכם. ואז שתהיו כרוחניים אהיה אני נאות ומתייחס להיות לכם לאלהים, וגם אתם להיות לי לעם שתהיו גם אתם נאותים אלי.

(4) אור החיים על ויקרא פרק כו פסוק יב

. . . עוד ירצה על דרך אומרם ז"ל (תענית לא.) עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים וישב ה' בתוכם, וכל אחד יראה באצבעו ויאמר זה אלי ואנוהו, והוא אומר והתהלכתי בתוכם, ואמר לשון הליכה, לצד שיתהלך אורו יתברך לזון נשמות היושבים סביבו יקרא הליכה, ואומר והייתי לכם לאלהים, הוא מאמרם זה אלי ואנוהו, ואולי שרמז לשון נהה שהצדיקים עצמן הם נהה של הקדוש ברוך הוא, שהוא דר ביניהם, ואומר ואתם תהיו לי לעם, שיהיו הם קרובים יותר מכל צבא השמים:

(5) עוד ירצה באומר והייתי לכם לאלהים, לצד כי בזמן הזה אמנות אלהותו הוא מפי הנביאים, לזה אמר כי הנה ימים באים שכל עם ה' יוכר להם אלהותו יתברך וידעו כי ה' הוא האלהים, והוא מאמר והייתי לכם לאלהים שיכירו אלהותו מצד עצמם, ולצד שהכרה זו ישנה לכל הנבראים, דכתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד, לזה אמר ואתם תהיו לי לעם, הגם שהכרה שוה בכל לא יהיו לי לעם אלא עם בני ישראל:

(6) תרגום אונקלוס על ויקרא פרק כו פסוק יב

ואשרי שכינתי ביניכון ואהוי לכון לאלה ואתון תהון קדמי לעם:

(7) רבי יוסף בכור שור על ויקרא פרק כו פסוק יב

והתהלכתי בתוכם. כשתשכנו אני אשכון עמכם, וכשתלכו ממקום למקום אני אלך עמכם. והייתי לכם לאלהים. לדיין, לנקום נקמתכם מכל הקמים עליכם. ואתם תהיו לי לעם. שיאמר כל העולם - אילו ודאי ניכר בהם שהם עמו של הקב"ה.

(8) העמק דבר על ויקרא פרק כו פסוק יב

והתהלכתי בתוכם. שאע"ג שהשכינה במקדש בקרב ישראל בכלל מכ"מ השגחה בפרטות אין אחד דומה לחבירו אלא כל אחד לפי מעשיו נמצא דהשגחת ה' מתהלכת ממקום למקום:

(9) והייתי לכם לאלהים. א"א לפרש כמו בהרבה מקומות שמשמעו למשגיח עליכם שהרי כ"ז נתבאר יפה ע"כ. אלא משמעו תהיו מקבלים הנהגתו ית' ברצון ובנחת. וכיב"ז אמר יעקב אבינו והיה ה' לי לאלהים יע"ש: ואתם תהיו לי לעם. אפילו עניני מדינה הנהוג בעם תהיו לי לשמי בכל הנהגה מדינית תחקרו אם הוא עפ"י רצון הקב"ה. וע' מש"כ בספר שמות עה"פ והייתם לי סגלה:

(10) רש"ר הירש ויקרא פרק כו פסוק יב

והתהלכתי בתוכם. אהיה קרוב במישרין - לא רק לחיי הכלל ולגורלו - אלא גם לכל פרט ולכל משפחה שבקהלכם. אתגלה בגורלו ובחיייו של כל יחיד ושל כל בית, כי אשגיח עליהם בהשגחה מיוחדת ואנהיג אותם

מקרוֹב. כִּךְ תִּתְגַּשֵּׁם גַּם מִטְרַת הַשָּׁיָא שֶׁל יִיעוּדְכֶם, שֶׁהוֹכְרִז עֲלֶיהָ מִרְאֵשׁ (עֵי' שְׁמוֹת ו, ז): אֵהִיָּה תוֹמֵךְ גּוֹרֲלְכֶם וּמִדְרִיךְ מַעֲשִׂיכֶם; וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעַם, הַמְּאוֹחֵד וְהַמְּאוֹשֵׁר תַּחַת הַנְּהַגְתִּי.

11 ספורנו עה"ת ספר ויקרא פרק כו פסוק יא

וּנְתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם. תִּשְׂרַה שְׁכִינְתִּי בְּתוֹכְכֶם בְּכָל מְקוֹם שֶׁתִּהְיוּ כִּמוֹ שִׁיעֵד קוֹדֵם הַעֲגַל בְּאִמְרוֹ בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי אֲבָא אֵלֶיךָ: וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם. לְעוֹלָם כִּאֲמַרוֹ לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתְךָ וְכִאֲמַרוֹ כִּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצֵף עֲלֶיךָ וּמִגַּעַר בְּךָ:

12 ספורנו עה"ת ספר ויקרא פרק כו פסוק יב

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם. עֵינֵן הַמְּתַהַלֵּךְ הוּא הַהוֹלֵךְ אֵנָה וְאַנְהָה לֹא אֵל מְקוֹם אֶחָד בְּלִבָּד. אִמַּר אִם כִּן אֶתְהַלֵּךְ בְּתוֹכְכֶם כִּי לֹא אֵל מְקוֹם אֶחָד בְּלִבָּד יֵרֵד שִׁפְעַת הַכְּבוֹד כִּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּמִשְׁכַּן וּבְמִקְדָּשׁ כִּאֲמַרוֹ וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכִנְתִּי בְּתוֹכְכֶם כְּלוּמַר בְּזֶה הָאוֹפֵן וּבְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם בְּלִבָּד אֲשַׁכֵּן בְּתוֹכְכֶם וּבְאֵר זֶה בְּאִמְרוֹ אֲשֶׁר אוֹעֵד לְךָ שְׁמָה וְנוֹעֵדְתִי שְׁמָה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל אֲבָל אֶתְהַלֵּךְ בְּתוֹכְכֶם וִירָאָה כְּבוֹדִי בְּכָל מְקוֹם שֶׁתִּהְיוּ שֵׁם כִּי אֲמַנֵּם בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיוּ שֵׁם צְדִיקֵי הַדּוֹר הוּא קָדוֹשׁ מִשְׁכְּנִי עֲלִיוֹן שְׁבוּ תִשְׁלַם כּוֹנְנֹתוֹ כִּאֲמַרוֹ הַשָּׁמַיִם כִּסְאֵי וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רִגְלֵי וְאֵל זֶה אֲבִיט אֵל עֵינֵי וְנֹכַח רוּחַ וְחָרָד עַל דְּבָרַי:

13 ספר שמות פרק כ

(כא) מְזַבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלְתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ אֶת צֹאנֶיךָ וְאֶת בְּקָרְךָ בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי אֲבֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכִיתֶיךָ:

14 ספורנו עה"ת ספר שמות פרק כ פסוק כא

מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי. וְגַם כִּן לֹא תִצְטַרֵּךְ לַעֲשׂוֹת הַיְכָלוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב וְאַבְנִים יִקְרוּת לְמַעַן אֲקָרֵב אֵלֵיכֶם, אֲבָל יִסְפִּיק מִזְבַּח אֲדָמָה: כָּל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי. שֶׁאֲבַחַר לְבַיִת וְעַד לְעַבְדִּי, כַּעֲנִיִן הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ: אֲבָא אֵלֶיךָ וּבִרְכִיתֶךָ. לֹא תִצְטַרֵּךְ לְמִשׁוֹךְ הַנְּהַגְתִּי אֵלֶיךָ בְּאַמְצָעִיִם שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב וְזוֹלָתָם כִּי אֲמַנֵּם אֲנִי אֲבָא אֵלֶיךָ וּבִרְכִיתֶךָ:

15 ספר בראשית פרק ג

(ח) וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְיָ אֱלֹהִים מִתְּהֵלֵךְ בְּגֵן עֵדֶן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וַאֲשֶׁתוֹ מִפְּנֵי יְיָ אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן:

16 רש"י על ויקרא פרק כו פסוק יג

קוֹמְמִיּוֹת - בְּקוֹמָה זְקוּפָה:

17 תלמוד בבלי מסכת ברכות מג:

וְאֵל יֵהַלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה - דֹּאמַר מַר: הַמְּהַלֵּךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה אֲפִילוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, כִּאִילוֹ דוֹחֵק רִגְלֵי שְׁכִינָה, דְּכַתִּיב: וּמִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

18 שפת אמת ויקרא פרשת בחקותי תרל"ו

וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת פִּירֵשׁ"י מִת"כ בְּקוֹמָה זְקוּפָה. אַע"פ שֶׁאֲמַרוֹ חֲכָמִים שֶׁאֲסוּר לִילֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה אֵךְ כִּאֲשֶׁר יֵהִי הַתִּיקוֹן כִּרְאוּי כִּמוֹ לַעֲתִיד יוֹכַל הָאָדָם לְקַבֵּל מוֹרָא שְׁמַיִם אֵף בְּקוֹמָה זְקוּפָה. כִּי הִרִי כִךְ נִבְרָא רַק שְׁבַעֲוָה"ז מִחֲמַת הַבַּלִּי עוֹלָם א"א לְקַבֵּל הִירָאָה רַק ע"י כְּפִיפּוֹת קוֹמָה וְהַכְּנַעָה רַבָּה. וְזֶה עֲצָמוֹ עֵינֵן אֲמַרֵם ז"ל בְּתו"כ עַל וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם לֹא תִהְיוּ מִזְדַּעְזָעִים כו' יִכּוֹל לֹא תִירָאוּ כו' אֲנִי ה"א כו'. פִּי' שִׁיּוּכְלוּ לְקַבֵּל עוֹמ"ש כִּמוֹ שֶׁהֵם בְּלִי הַשְׁתַּנּוּת וְשִׁפְלוּת יִתִּירָה כִּנ"ל. וְהִיא הַהִבְטָחָה שִׁיּוּכְלוּ לִילֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה כִּנ"ל: